

РОЗДІЛ V. АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК: 342.92:329.78

ГЕНЕЗИС АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ

Андреева Д.Є., к.ю.н.

Національний гірничий університет

У статті, на підставі аналізу наявних літературних джерел, у тому числі і перспективного законодавства, розглядається генезис адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні.

Ключові слова: генезис, правова доктрина, адміністративно-правове регулювання, молодіжна політика, молодь, держава.

Андреева Д.Е. ГЕНЕЗИС АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ МОЛОДЁЖНОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ В ПРАВОВОЙ ДОКТРИНЕ / Национальный горный университет, Украина

В статье, на основании существующих литературных источников, в том числе и перспективного законодательства, рассматривается генезис административно-правового регулирования в сфере молодёжной политики в Украине.

Ключевые слова: генезис, правовая доктрина, административно-правовое регулирование, молодёжная политика, молодёжь, государство.

Andreyeva D.E. GENESIS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN THE FIELD OF YOUTH POLICY IN UKRAINE AT THE LEGAL DOCTRINE / National mining university, Ukraine

Genesis of administrative and legal regulation in the field of youth policy in Ukraine is being observed in the article on the base of existing literature sources and perspective legislation.

Key words: genesis, legal doctrine, administrative and legal regulation, youth policy, youth, state.

Дослідження адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики передбачають вивчення генезису взаємин державних інституцій до молоді в рамках діючої правової доктрини. Взагалі, «ретроаналіз» завжди дозволяє глибоко дослідити будь-який правовий процес, виділити певні його передумови, фактори впливу, тенденції розвитку, уникнувши, тим самим, помилок та врахувавши позитивні здобутки минулого. Це в повній мірі стосується адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні, генезис якого характеризується нечіткою визначеністю суб'єктивного та об'єктивного складу регулювання; тривалістю; наявністю декількох періодів; прийняттям несистематизованих актів, які не відповідають домінуючим тенденціям розвитку правової науки (зокрема у питаннях систематизації адміністративного права).

Метою даної статті є розгляд, аналіз і визначення генезису адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні на протязі певних історичних меж.

Взаємовідносини держави (в особі її органів і посадових осіб) та молодого покоління, що складають природу молодіжної політики, є предметом розгляду багатьох наук – політології, історії, соціології, економіки та ін. В працях Є. Бородіна в історичній ретроспективі надається законодавча база України з питань державної молодіжної політики та осмислено досвід розробки державної молодіжної політики в роки перебудови та становлення державності України; в роботах М. Перепелиці і М. Головатого розглядаються джерела зародження і подальшої реалізації молодіжного руху на Україні, періоди становлення регіональної державної молодіжної політики [1, 169; 176]. Але питанням аналізу генезису адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні з визначенням основних хронометричних періодів розвитку цих відносин і формулюванням специфічних властивостей кожного періоду з боку вчених, в тому числі вчених юристів, уваги в досліджуваннях не відводилося.

Звісно, за конкретно-історичних умов, ті чи інші держави стосовно окремих груп населення, у тому числі і молоді, не називали такими термінами як «державна молодіжна політика» чи «молодіжна політика» взагалі. Але це не дає підстави заперечувати існування такої політики. На думку деяких дослідників (С. Алещонок, В. Лукова, М. Перепелиці), яку можна цілком підтримати, питання полягає в тому, чи існували якісь основоположні документи стосовно такої політики [1, 31].

Беручи до уваги специфіку розвитку нашої держави в цілому, хронометричну неоднозначність поглядів до сприйняття молоді як носія неабиякого могутнього інноваційного потенціалу для суспільства, тернистий шлях науки адміністративного права, інтенсивність нормотворчої діяльності в регулюванні відносин у галузі державної молодіжної політики, можна умовно виділити три періоди в генезисі адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні.

Перший період: початковий – з часів становлення і розвитку держави і права Київської Русі до 1917 року – надає ретроспективний огляд історичного відбитку формування моральних і правових цінностей в епохальних документах розбудови державності України. В історичних пам'ятках правової думки України: «Руська Правда», законодавчих актах Великого Князівства Литовського, Конституції Пилипа Орлика, численних законодавчих актах України 1917 – 1920 рр. та ін. відображені особливості суспільно-політичного устрою держави, у тому числі еволюція правового становища різних категорій населення. Якщо становище чоловіка, жінки, керівничої верхівки, багатих і бідних у суспільному житті достатньо було регламентовано і урегульовано, то становище молоді як такої, окремою категорією населення не виділяли. Першоджерела наголошують на необхідності надати дитині (вищої касті спільноти) певної освіченості. Так, у «Повчанні» Володимира Мономаха [2, 365] «... дітям моїм у доброчесності домогтись успіхів бажаючи, се пишу поучення вам, улюблені, і задля християнських людей...». У питаннях спадку є норми, які регулюють розподіл спадкової маси, наприклад: у «Руській Правді» (у Просторовій редакції) [3, 12-34] статті 90-95 присвячені спадковому праву, так ст.90 обмежує права смердів у спадковому праві, бо після смерті смерда діти не отримували батькову спадщину, крім приданого дочкам. Приділяється увага і патріотичному вихованню. Члени вікової групи мали по відношенню один до одного і до спільноти в цілому групову солідарність. «Неповноцінність» соціального статусу молоді визнавалася як дещо природне і зрозуміле. У середні віки пороги молодості часто пов'язувалися з юридичними критеріями та нормами звичайного права, що регулювало умови досягнення «дорослого статусу». Поняття молодість має сенс лише у співставленні з іншими віковими групами, але характер цього співставлення залежить від того, чи робиться акцент на незавершеності процесу соціалізації [1, 31].

На зміну періоду бурхливого суспільного розвитку київської середньовічної держави прийшов період занепаду та руйнації, тривалого іноземного поневолення багатьох земель, що раніше входили до її складу. Поруч із збереженням феодалних відносин, відзначаються і швидкі темпи процесів буржуазного розвитку. Зміни відбуваються і в складі населення. Перед українським народом постало історичне завдання самозбереження і самовизначення в умовах наростаючої чужоземної експансії. Реформаторські ідеї сколихнули широкі верстви населення, в тому числі і прошарок молоді. Наслідком цього стало створення в Україні мережі братств. Принцип усестановості, рівності всіх у навчанні (від «гетьманича до посполитого»), проголошений Київською братською школою і підтриманий академією (на базі Київської братської школи 1632 р. було створено Києво-Могилянську колегію (з 1701 р. – Києво-Могилянська академія), не лише забезпечував демократичні засади внутрішнього життя, але й відповідав вищій меті – залучити до навчання якомога більше української молоді. Так, арабський мандрівник, архідиякон П. Алепський, що перебував в Україні в середині XVII ст., зазначав, що на всій землі «руських ми помітили прекрасну рису, що викликала наше здивування: всі вони, за винятком небагатьох, навіть більшість їхніх жінок і дочок, уміють читати і знають порядок церковних служб і церковні співи» [2, 502].

Поважливим було ставлення до молоді в Запорозькій Січі (XVI-XVIII ст.). Січ заохочувала приплив молодих, сильних, енергійних людей, навчала їх військовому ремеслу і навичкам виживання. Велике значення в Запорозьких Вольностях приділялося вихованню молодих козаків. Різноманітними засобами виховувалися такі риси, як сміливість, товарицькість і взаємовиручка, повага до старших, любов до рідного краю тощо. За негативні вчинки: зраду,

злодійство, сексуальні збочення – карали на горло. Збереглися документальні свідчення певної позиції влади щодо молоді в Гетьманщині XVII-XVIII ст. Так, на гетьманську службу в найвищі установи, наприклад, Генеральну військову канцелярію, відбиралися вихідці з козацької старшини, як правило освічені юнаки (здебільшого після закінчення Києво-Могилянської академії), які знали кілька мов, логіку, математику тощо. У «Правах, за яким судиться малоросійський народ» (Кодекс 1743 р., яким було кодифіковано давно діюче на Гетьманщині право) в різних пунктах артикулів визначаються окремі категорії «не совершенных возрастом» – «дети», «недоросліи», «младолетіе» [1, 37]. Проаналізовані автором джерела вказують на те, що окремим статус мали «недоросліи» і можливо, даний словотвір можна вважати «пращуром» сучасного сприйняття категорії «молодь».

Катериною II було створено Комісію для складання нового «Уложення», яке повинно було замінити «Соборне уложення 1649 р.». Її діяльність була безплідною, але маса породжених нею документів є надзвичайно цінним джерелом для характеристики становища, інтересів, прагнень різних станів, груп держави [2, 241]. У пункті 6 Наказу Глуховського шляхетства (1767) говориться: «Всему свету известно, сколь великое Ея Императорского Величества и неусыпное попечение о просвещении российского юношества чрез обучение в свободных науках. А в здешнем народе особеннейшая к наукам склонность и охота выдаться, но за отдаленностию от здешнего края университетов и другими препятствующими неудобства не имеют к тому способу, а инние, отсылая детей своих в иностранныя земли, прыходят в оскудение». Далі за змістом шляхетство просить заснувати в Малой Росії «рады свободных нужнейших наук университет» та надати йому всі привілеї, характерні імператорському «дабы и здешнее юношество чрез просвещение в науках могли удобнейше споспешествовать службой своею в пользу государственную» [1, 38].

У кінці XVIII ст. Українська держава (Гетьманщина) остаточно припинила своє існування, її територія була включена до складу Росії, і на неї було поширено російський суспільний і державний устрій та управління й в тому числі і право. Знаменною подією в розвитку цивільного права України першої половини XIX ст. було введення в 1840-1842 рр. Зводу законів [3, 364]. У 1-й частині X-го тому Зводу «О правах и обязанностях семейственных» регулювалися шлюбно-сімейні стосунки. Зазначався обов'язок батьків надавати своїм неповнолітнім дітям «їжу, одяг і виховання, добре і чесне, по своєму стану» (ст.172) [3, 489]. Відповідно до законодавства про спадкове право духовний заповіт могли укладати особи не молодші 21 року «в здравом уме и твердой памяти» [3, 366]. З початком промислового перевороту пов'язана поява першого фабрично-трудоного закону «Про малолітніх, працюючих на заводах, фабриках і мануфактурах» від 1 червня 1882 р. [3, 499]. Він містив такі положення: 1) діти обох статей, які не досягли 12-річного віку, до роботи не допускалися; 2) підлітки у віці від 12 до 15 років не могли працювати понад 8 годин на добу, не включаючи часу, необхідного на сніданок, обід, вечерю, відвідування школи та відпочинок, і тільки між 5 годинами ранку і 21 годиною; 3) заборонялася праця дітей від 12 до 15 років «у неділю і високоурочисті дні»; 4) на виробництвах, «які за своїми властивостями є шкідливими» і виснажливими, праця неповнолітніх до 15 років взагалі не допускалася; 5) власники підприємств зобов'язувалися надавати малолітнім можливість відвідувати школу; 6) для нагляду «за виконанням постанов про роботу і навчання малолітніх» засновувалася особлива фабрична інспекція. З червня 1885 р. був затверджений закон «Про заборону нічної праці неповнолітнім і жінкам на фабриках, заводах і мануфактурах» [3, 500].

Зміни в суспільному ладі в пореформений період знайшли своє відображення у Зводі законів Російської імперії, який поділяв усе населення на чотири головні групи людей: 1) дворянство; 2) духовенство; 3) міські обивателі; 4) сільські обивателі [3, 416]. Отже, група молоді – відсутня. Стосовно цієї градації і визначалися «права стану» для кожної із цих груп з урахуванням змін, що відбувалися. 1 січня 1874 р. Олександром II затверджено статут про військову повинність, за яким загальнообов'язкова повинність для осіб чоловічої статі впроваджувалася з 20 років. Призовники з вищою освітою проходили дійсну службу протягом трьох місяців, з середньою – один рік, а ті, хто закінчив прогімназії, училища та ін., – два роки [3, 476; 477]. Причому, засновані у 1864 р. військові гімназії мали переважно станово-дворянський характер. Затверджене 14 липня 1864 р. Положення про початкові народні училища впроваджувало в Росії єдину систему початкової освіти, визначався мінімум обов'язкових предметів, що вивчалися: навчання грамоти, чотирьох арифметичних дій, Закону

Божого. Статут 19 листопада 1864 р. регламентував систему середньої освіти, що складалася з класичних і реальних чоловічих і жіночих гімназій. Вводилася загальностанова середня освіта, для одержання якої необхідно було внести встановлену плату. Університетський статут 18 червня 1863 р. вносив зміни в систему державного нагляду за вищою школою. Університети одержали академічну автономію. Заснувалися ради професорів, покликані здійснювати нагляд за студентством [3, 477; 478].

У результаті першого поділу Польщі 1772 р. Галичина, а потім і Буковина були включені до складу Австрії, а Українське Закарпаття ввійшло до складу Угорщини. Одержання Буковиною автономії (1861 р.) позначилося на її національному відродженні. З 70-х років XIX ст. там з'явилося багато різноманітних українських товариств, які вели боротьбу проти румунізації і германізації краю, також з'явилися москвофіли, які почали відстоювати інтереси Росії. На початку 90-х років XIX ст. у Західній Україні з'являються нові інтелектуальні та наукові сили, які створюють політичні партії. Так, в кінці 80 – х років виникає Українська радикальна партія, яка виступала за незалежність України; у 1899 р. виникає Народно-демократична партія, яка ставила за мету об'єднання українського народу в цілісний організм та ін. Таким чином, даний часовий проміжок характеризується появою молодого покоління людей, які прагнули до об'єднання Західної та Східної України, до досягнення незалежності і створення власної держави. На зламі XIX – XX ст. починається другий період розвитку українського молодіжного руху. У 1900 р. у Харкові була заснована Револуційна українська партія, у якій зростали і набували досвіду С. Петлюра, В. Винниченко, А. Левицький, Д. Антонович та інші відомі громадські і політичні діячі [1, 42]. Новим явищем за тих часів у соціальній культурі була поява пролетаріату – класу найманих, формально вільних робітників, вимушених продавати свою робочу силу капіталістам [3, 428]. За правовим становищем вони тривалий час залишалися безправною категорією населення. Визвольний, революційний рух зростав – невіршеність багатьох економічних, політичних, соціальних і національних проблем штовхала трудящі маси на зіткнення з царським урядом (революція 1905-1907 рр., повстання 1910-1911рр. та ін.). 4 березня 1906 р. були видані «Тимчасові правила про товариства і спілки», які вперше історії дореволюційної Росії воедино зібрали різноманітні правові норми, що «визначали порядок створення і діяльності суспільних організацій». За ними неповнолітні, учні нижчих і середній навчальних закладів не могли ні утворювати товариств, ні брати в них участь. Студенти вищих навчальних закладів могли засновувати тільки товариства, передбачені статутами цих закладів [3, 556]. Що стосується прийнятих на початку XX ст. правових актів щодо окремих конкретних станів, то про молодь особисто мови не велося.

На початку XX ст. у Російській імперії завершився процес формування нових класів буржуазного суспільства – буржуазії і робітничого класу. Утворення Тимчасового уряду в Росії в Україні викликало масові акції. Набув інтенсивного розвитку після революції 1917 р. та громадянської війни молодіжний рух: з'являються молодіжні організації комуністичної, соціалістичної орієнтації; молодіжні організації, побудовані на національній ідеології; рух учнівської молоді; релігійні організації, неполітичні молодіжні об'єднання тощо.

Період із 1917 по 1921 рік був періодом утворення Української Держави і її боротьби за своє існування [3, 200]. У кінці квітня 1919 р. на засіданні Центральної Ради було ухвалено Конституцію УНР, за якої активне і пасивне виборче право наступало по досягненні громадянином 20 років. У добу Центральної Ради виникла ціла мережа українських шкіл і гімназій, причому ліквідації шкіл із російської мовою викладання не відбувалося. Однак не має жодного окремо позначеного нормативно-правового акту, який би регулював суспільні відносини стосовно молоді, і навіть, поняття «молодь» за цей глобальний проміжок часу ще не було розроблено та відокремлено в певну соціально – демографічну групу. Становище молоді (щодо сучасного розуміння) обумовлювалося регулюванням із боку держави, виходячи з загальної законодавчої бази (цивільне, фабричне, трудове), нормами педагогічної етики тощо.

Другий період: радянський (з моменту утворення Української радянської республіки до створення незалежної суверенної Української держави (1917-1991рр.)). Як слушно відзначає М. Головатий, «особливої уваги потребує вивчення молодіжної політики, молодіжного руху в колишньому СРСР, в Україні зокрема, уже в першій половині XX століття. Без цього вивчення важко вибудувати генеалогічне дерево молодіжних проблем, молодіжного руху і т. ін.» [1, 44]. Період характеризується: по-перше, створенням реально-діючого, певною мірою

відокремленого, загальнообов'язкового і загальноорганізованого дитячого та молодіжного рухів – Всерадянської піонерської організації імені В.І. Леніна та Всерадянської Ленінської Комуністичної Спілки Молоді. Мета та доцільність існування визначалися керівними настановами і інтересами комуно-більшовицької ідеології. Фактично до кінця 90-х років ВЛКСМ посідало монополіну позицію в державі. По-друге, комуністична реальність поступово викорінювала в радянських людей загальнолюдські принципи моралі, норми поведінки людей. Тому розгляд у радянські часи молоді лише як джерела поновлення соціальної культури, дріб'язкове опікування, регламентування її діяльності як залежної від старшого покоління, за яким вона постійно слухняно повинна йти, відтворюючи його орієнтації і життєву мету характеризують епоху розбудови соціалізму, гальмування творчої сили молоді, що в науці приводило до ідеологічно – прагматичної апологетики. Разом із тим, цікавим є те, що саме студентський рух набув особливого значення в 60-ті роки ХХ ст. у зв'язку з потребою науково-технічної революції. Усі конституції СРСР ділили радянське суспільство на класи і соціальні групи. До привілейованого стану відносилася номенклатура, керівні рішення якої як писані, так і неписані, визначали порядок адміністративно-правового регулювання в усіх сферах суспільного буття, у тому числі в соціально-побутовому житті молодого покоління. Своєю замкненістю номенклатура робила ставку на силу. Отже, життя під «залізною завісою» не сприяло найширшій соціалізації молоді, як рушійної сили суспільства [1, 49]. По-третє, «перебудова», що почалася в середині 80-х років, підірвала підвалини охлократії. Доречно щодо цього навести думку безпосереднього учасника розробки молодіжного законодавства Є. Бородіна: «Перелом у оцінці ролі молоді відбувся в роки перебудови, коли всі рішучіше її стали називати не тільки об'єктом, але ще й впливовим суб'єктом молодіжної політики. Демократичні перетворення 80-х років на зміну поняттям «виховання молоді», «підготовка нового покоління до життя», «комуністичне виховання молоді», «відновлення трудових ресурсів» (саме вони були уособленням тоталітарного мислення, для якого потрібна узагальнена «радянська молодь», а не нова генерація особистостей) ввели в обіг поняття «цілісна молодіжна політика держави» [4, 5]. Уперше термін «молодіжна політика» в колишньому СРСР та в Україні з'явився в документах КППС та КП України в 1986-1988 рр. У 1990 року на ХХVІІІ з'їзді КППС прийнято «Резолюцію ХХVІІІ з'їзду КППС про молодіжну політику», а 16 квітня 1991 р. Закон СРСР «Про загальні засади державної молодіжної політики в СРСР». Цей крок партії був здійснений тому, що із втратою авторитету і значення КППС та ВЛКСМ серед широких верств населення унеможлиблювалася попередня модель молодіжної роботи. Недієздатність такої роботи з молоддю найбільш очевидно виявлялася на рівні неформальних молодіжних груп та об'єднань, які повсюдно виникали в той час і завдавали клопоту партійним, комсомольським комітетам, органам державної влади. Отже, за даний період формується суспільна думка та її законодавча реалізація щодо значущості молоді для державного управління, але ж суть адміністративно-правового регулювання мала феодално-комуністичний характер. Також з'являється легітимний термін «молодіжна політика».

Третій період: новітній (з моменту створення незалежної суверенної Української держави до цього часу). Ознаменований великими історичними, ідеологічними змінами, пов'язаними із відродженням незалежності і суверенності України (І етап) та обранням проєвропейського курсу розвитку нашої держави (ІІ етап).

У 1990-х – І половині 2000-х років в Україні сформувалося розуміння того, що молодіжна політика є специфічним і пріоритетним напрямом діяльності держави. Поняття, засади, принципи, форми реалізації державної молодіжної політики були сформульовані в Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 15 грудня 1991 р. [5]. За даний етап було прийнято понад 600 нормативно-правових актів, що стосуються молоді. У 2002 році було зроблено чи не єдину спробу провести систематизацію норм адміністративного права щодо регулювання в галузі державної молодіжної політики. Так, В. Довженко [6], голова Державного комітету у справах сім'ї та молоді, виказувала: «Працюємо над підготовкою Молодіжного кодексу, де були б зібрані норми, які захищають молодих людей, які б сприяли її розвитку, навчанню, здобуттю професій». На жаль, ця робота не завершилася прийняттям Молодіжного кодексу. За словами М. Перепелиці, «кожний скільки-небудь значний крок робився ціною неймовірних зусиль» [7, 67]. З ІІ етапу в адміністративно-правовому регулюванні в галузі молодіжної політики в Україні просліджуються тенденції, зумовлені потребами європейської інтеграційної політики України. Наприклад, головна увага держави в

системі державного управління зосереджується на формуванні управлінської еліти з числа найбільш активної і перспективної молоді. Актуальність цього напрямку визначено в Посланні Президента України до Верховної Ради України «Європейський вибір «Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» [8]. Відтак, державна молодіжна політика набуває нового змісту, де молодь отримує всі можливості застосувати свій потенціал у процесі державотворення, що, у свою чергу, є прямим доказом переполюсування ставлення до молоді в суспільстві і гарантом становлення адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики в Україні. І гасло радянських часів: «Молодим скрізь дорогу, старим скрізь пошану!» – стає не декларативним, а діючим щодо реалізації конституційного права на гідний людини рівень життя без будь-яких «номенклатурних протекцій».

Отже, характерними ознаками даного періоду є зародження і ствердження процесу становлення державної молодіжної політики і спроби її адміністративно - правового регулювання. При цьому чітко проявляються тенденції демократизації і гуманізації суспільних відносин, прагнення держави узгодити інтереси різних верств і груп населення, суспільних інституцій, створення економічних підстав розвитку і дорозвитку закладених у державній молодіжній політиці тенденцій.

До того ж, треба зазначити, що детального структурного вираження в науково-публіцистичних джерелах адміністративно-правове регулювання в галузі молодіжної політики в Україні майже не надається. Вивчення джерел радянського адміністративного права та сучасних посібників не виділяють окремим розділом ані цю галузь (сферу) адміністративно-правового регулювання, ані молодь як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Розгляду підлягають лише деякі організаційно-правові аспекти адміністративно-правового регулювання відносин освіти, спорту, житлових питань тощо [1, 54].

Дослідження історії процесу формування взаємовідносин держави з молоддю, історичного розвитку адміністративно-правового регулювання в галузі молодіжної політики, свідчить про потребу створення ґрунтового наукового фундаменту відповідного різновиду нормотворчої діяльності та про потребу переосмислення її засад, що, у кінцевому підсумку, обумовлює дієвість і ефективність систематизації і структурування адміністративно-правових відносин у галузі молодіжної політики з обов'язковим запозиченням досвіду як ідеологічного, так і організаційно-правового спрямування радянської системи виховання молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коломоєць Т.О. Адміністративно-правове регулювання в галузі молодіжної політики в Україні: організаційно-правові аспекти: [монографія] / Т.О. Коломоєць, Д.Є. Андреева. – Запоріжжя: ЗНУ, 2009. – 192 с.
2. Кирилюк Ф.М. Історія політології: підручник для вищих навчальних закладів / Ф.М. Кирилюк. – К.: Знання України, 2002. – 535 с.
3. Історія держави і права України: підручник: [у 2 т.] / за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина, В.Д. Гончаренка; кол. авторів: В.Д. Гончаренко, А.Й. Рогожин, О.Д. Святоцький та ін. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – Т. 1. – 2003. – 656 с.
4. Бородін Є.І. Державна молодіжна політика в Україні: ювенальне законодавство та державне відомство в історичній ретроспективі (1991-2005 рр.) / Євген Іванович Бородін // Державна підтримка молоді в Україні: практ. посіб. / упоряд. Є.І. Бородін (кер. авт. кол.), Ю.В. Борисова, Н.М. Седнева. – Дніпропетровськ: Вид-во ТОВ «Днепррост», 2006. – С. 12-32.
5. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні: Декларація від 15.12.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?find=1&text=1&user=1226322592808853&text=%EC%EE%EB%EE%E4%B3%E6&x=10&y=5>.
6. Довженко В. Готуємо молодіжний кодекс / В. Довженко // Зоря. – 2002. – 7 вересня. – С. 8.
7. Перепелиця М.П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект) / Микола Петрович Перепелиця. – К.: Український інститут соціальних досліджень, Український центр політологічного менеджменту, 2001. – 242 с.

8. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України від 30.04.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0001100-02>.

УДК 342.98

ПОНЯТТЯ КЛАСИФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Вовчук М.М., помічник судді

Васильківський міськрайонний суд Київської області

На підставі аналізу наявних літературних джерел у статті наводиться авторське визначення категорій «класифікація» в цілому та «класифікація адміністративних правопорушень» зокрема.

Ключові слова: класифікація, класифікаційна процедура, об'єкт класифікації, критерій класифікації, адміністративне правопорушення.

Вовчук М.М. ПОНЯТИЕ КЛАССИФИКАЦИИ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ / Васильковский горрайонный суд Киевской области, Украина

На основании анализа имеющихся литературных источников в статье приводится авторское определение категорий «классификация» в целом и «классификация административных правонарушений», в частности.

Ключевые слова: классификация, классификационная процедура, объект классификация, критерий классификации, административное правонарушение.

Vovchuk M.M. CONCEPT OF CLASSIFICATION OF ADMINISTRATIVE CRIMES / The Vasilkiv court of the Kyiv area, Ukraine

On the basis of analysis of present literary sources, in the article the authorial over is brought determinations of categories «classification» on the whole and «classification of administrative crimes» in particular.

Key words: classification, classification procedure, an object is classification, criterion of classification, administrative crime.

Класифікаційні методи і процедури широко застосовуються в наукових дослідженнях для вирішення самих різних пізнавальних завдань. Коректно проведена класифікація, як показує історія науки, одночасно: а) підсумовує попередні здобутки відповідної галузі пізнання і б) відкриває нову сторінку її розвитку.

Така класифікація має велику евристичну силу, дозволяючи передбачити існування невідомих раніше об'єктів або розкрити нові зв'язки і залежності між уже відомими об'єктами. Досить згадати, наприклад, класифікацію хімічних елементів, здійснену Д. І. Менделєєвим на основі відкритого ним періодичного закону. Вона не тільки дозволила передбачити існування і властивості хімічних елементів, а й послужила підставою для подальших досліджень, які поглибили наші уявлення про їх природу [1, 257].

У класифікації, таким чином, чітко проявляється діалектичний характер наукового пошуку: а) процес отримання нового знання в певній мірі детермінується вже наявним знанням, б) нове знання не зводиться до старого як більш глибоке, більш організоване, більш впорядковане, більш структуроване тощо.

Сферою класифікаційних процедур є об'єкти всіх наукових дисциплін, а також і сама система наук у цілому. З цього приводу привертає увагу оцінка значення класифікацій, яку висловив німецький філософ-логік Христоф фон Зигварт (Heinrich Christoph Wilhelm von Sigwart). За його словами, класифікація всієї сукупності того, що містить всесвіт була б вершиною знання, останнім і підсумковим результатом емпіричних досліджень [2, 273].

Можна, звичайно, погодитися з такою високою оцінкою значущості класифікаційної процедури, хоча в скільки-небудь осяжному майбутньому навряд чи можна розраховувати на наближення до такої всеохоплюючої класифікації. Поки ж, повторимо, класифікація є ефективним засобом щодо вирішення широкого кола пізнавальних завдань. І зовсім не